

**ลักษณะทางจิตและการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับ
การปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ โรงพยาบาล
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร¹**
**(PSYCHOLOGICAL CHAREACTERISTICS AND NURSE SOCIALIZATION RELATED
TO JOB PERFORMANCE AS PROFESSIONAL NURSING ROLES OF NEW
GRADUATED NURSES AUTONOMOUS UNIVERSITY HOSPITALS IN BANGKOK)**

ณัฐชยาน์ พงษ์ประวัตี²

อรพินทร์ ชูชม³

อังศินันท์ อินทรกำแหง⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ 1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจิตลักษณะเดิม (ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสังคหวัตถุ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์(ความเครียดจากสภาพงานพยาบาล และเจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ) และสถานการณ์ทางสังคม (การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเป็นทางการ และการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างไม่เป็นทางการ) กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ 2. เพื่อทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ จากจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ทางสังคม 3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลจบใหม่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรามาธิบดี และโรงพยาบาลศิริราชครบ 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 274 คน เครื่องมือในการศึกษานี้ เป็นแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่าจำนวน 8 ฉบับ โดยมีพิสัยของค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดชนิดสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง.82 ถึง .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

¹ปริญญาณพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²นิสิตมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

³รองศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

1) ตัวแปรทุกตัวในด้านสถานการณ์ทางสังคมและด้านจิตลักษณะเดิมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ ส่วนด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์นั้น พบว่า ตัวแปรเจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ แต่ตัวแปรความเครียดจากสภาพงานพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ 2) การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ เป็นตัวแปรสำคัญลำดับแรก ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ รองลงมา คือ การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ ได้ร้อยละ 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการกับทุกตัวแปรในด้านจิตลักษณะเดิมที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ 4) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการกับ สังกะหัตถ์ 4 ที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่

คำสำคัญ : ลักษณะทางจิต, พฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาล, การถ่ายทอดทางวิชาชีพ, พยาบาลจบใหม่

Abstract

The purposes of this study were as follows : 1) To study relationship between psychological traits (such as sense of coherence, achievement motive and Sangahahavatthu), psychological states (such as stress from work and attitude toward professional nursing roles) and situational factors (such as formal nurse socialization and informal nurse socialization) with job performance as professional nursing roles of new graduated nurses. 2) To predict job performance as professional nursing roles of new graduated nurses from psychological traits, psychological states and situational factors. 3) To examine the interaction effects of psychological traits and the situational factors on job performance as professional nursing roles of new graduated nurses. The sample were 274 new graduated nurses from autonomous university hospitals in Bangkok such as Ramathibodi hospital and Siriraj hospital who have been working full time in their position at least 1 year but not over 2 years. Eight instruments employed data collection were summated rating scales. The reliability coefficients of instruments (Cronbach's alpha coefficient) ranged from .82 to .93. The statistical procedures used for data analysis were descriptive statistic, Pearson product-moment correlation, multiple regression analysis and two-way analysis of variance. Research results were summarized

as follows :1) All variables of psychological traits and psychological states were positively correlated to job performance as professional nursing roles of new graduated nurses. For psychological states, attitude toward professional nursing roles was positively correlated to job performance as professional nursing roles of new graduated nurses but stress from work was negatively correlated to job performance as professional nursing roles of new graduated nurses. 2) Formal nurse socialization was the first factor to predict job performance as professional nursing roles of new graduated nurses. Informal nurse socialization and achievement motive were second and third factors respectively to predict job performance as professional nursing roles of new graduated nurses. These factors could predict 45% of job performance as professional nursing roles of new graduated nurses, autonomous university hospitals in Bangkok. 3) No interaction effects of formal nurse socialization and psychological traits on job performance as professional nursing roles of new graduated nurses were found. 4) Interaction effects of informal nurse socialization and Sangahavathu on job performance as professional nursing roles of new graduated nurses were found.

Keywords : psychological traits , nurse socialization, job performance as professional nursing, new graduated nurses

บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน แนวโน้มปัญหาสุขภาพและภาวะของโรคภัยไข้เจ็บในอนาคตรมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น โรคเอดส์ โรคติดต่อต่างๆ ปัญหาสุขภาพจิต การติดยาเสพติด ปัญหาสุขภาพ จากมลพิษสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้บุคลากรในทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในโรงพยาบาล อันได้แก่ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร ฯลฯ จำเป็นต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการบริการแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ สำหรับพยาบาล นับเป็นกลุ่มวิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญและมีอัตราค่าจ้างมากที่สุดในโรงพยาบาล รวมทั้งเป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ป่วยและครอบครัวโดยตรง ความสามารถของพยาบาลในการปฏิบัติงานจึงเป็นหัวใจสำคัญและศูนย์กลางของวิชาชีพการพยาบาล (สมจิต หนูเจริญกุล.2542:2) พยาบาลต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถมีความรับผิดชอบรู้ถึงเหตุและผลของการปฏิบัติงาน สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีคุณธรรมจรรยาพยาบาล ตามองค์ความรู้ทางการพยาบาลและบทบาทหน้าที่ในขอบเขตวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพจบใหม่ก็เช่นกัน ในฐานะที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งได้รับใบประกอบวิชาชีพจากสภาการพยาบาล จะถูกคาดหวังจากสังคมและเพื่อนร่วมวิชาชีพ รวมทั้งผู้ร่วมงานในเรื่องความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ แต่เมื่อได้ปฏิบัติงานจริงและพบสถานการณ์หลากหลายจากผู้ป่วยที่มาด้วยอาการซับซ้อน พยาบาลจบใหม่อาจขาดความสามารถและขาดความชำนาญในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการดูแลวางแผน การพยาบาล ส่งผลให้ขาดความมั่นใจในการนำความรู้ไปประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน ทำงาน ไม่ทันเวลา ขาดทักษะความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ รวมถึงขาดทักษะในการให้การพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะโรคด้วย เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาดังกล่าวจากลักษณะทางจิตของบุคคลจะเห็นได้ว่า การที่พยาบาลจบใหม่เผชิญปัญหาการทำงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการปรับตัวไม่ดี ส่งผลทำให้เกิดความเครียดแก่พยาบาลจบใหม่และทำให้แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม ทิ้งงาน หยุดงาน เบื่อหน่าย โอนย้าย และลาออกในที่สุด (Barry.2002) ซึ่งสอดคล้องกับ อังสินันท์ อินทรกำแหง ; และ คนอื่นๆ(2550) พบว่าความเครียด การเผชิญความเครียด การปรับตัว มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน ขาดความรู้สึกคุณค่าในตนเอง และใช้ความรุนแรงต่อตนเองและสมาชิกใน ครอบครัวตามมาได้ เนื่องจากผลของความเครียดเรื้อรังจะเปลี่ยนแปลงเจตคติในการทำงานไปในทางลบ นั่นคือ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดีต่องานหรือบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องในงานก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจในงานลดลง อีกทั้งยังส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้วย (อนิสรา จรัสศรี.2541; สุพัตรา ธรรมวงศ์ .2544; และกรรณิกา ศิลปพรหมมาศ .2547) ในทางกลับกัน คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเป็นคนที่คำนึงถึงคุณภาพของงาน มีความพยายาม อดทนในการทำงานจึงเป็นบุคคลที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (งามตา วานิชานนท์.2535:403) เช่นเดียวกับความเข้มแข็งในการมองโลก เป็นลักษณะทางจิตสำคัญที่ช่วยปกป้องบุคคลจากผลกระทบของเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเครียด เช่น สิ่งรบกวนในชีวิตประจำวัน ความเครียดจากการทำงาน เหตุการณ์รุนแรงในชีวิต ความเจ็บป่วยและสถานการณ์ยุ่งยากในการดูแลผู้ป่วย ช่วยปกป้องบุคคลจากอารมณ์ความรู้สึกลบและความผิดปกติ ด้านจิตใจ เช่น ภาวะซึมเศร้า นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวได้ดีและมีวิธีการเผชิญปัญหาที่เหมาะสม (รัชนี นามจันทรา ;และสมจิต หนูเจริญกุล. 2543) นอกจากนี้ ด้วยลักษณะของการทำงานของพยาบาล ซึ่งมีรูปแบบของการทำงานที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม ดังนั้น เพื่อให้การประสานงานเป็นไปด้วยดีและเรียบร้อย ต้องอาศัยการปฏิบัติตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 (พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตฺโต) 2543ก:213) ด้วยผลแห่งการประสานคนให้เกิดความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวกัน จะทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความราบรื่น มีความเข้าใจตรงกันก็ส่งผลให้เกิดผลงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ

การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน นับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพด้วยกัน หากพยาบาลจบใหม่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพที่เหมาะสมจากผู้ที่เป็นตัวแบบหรือตัวแทนของการถ่ายทอดที่ดี ย่อมทำให้การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม อุดมการณ์ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมปฏิบัติงานและกลายเป็นบุคลากรพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพและคุณสมบัติทางจิตสังคม

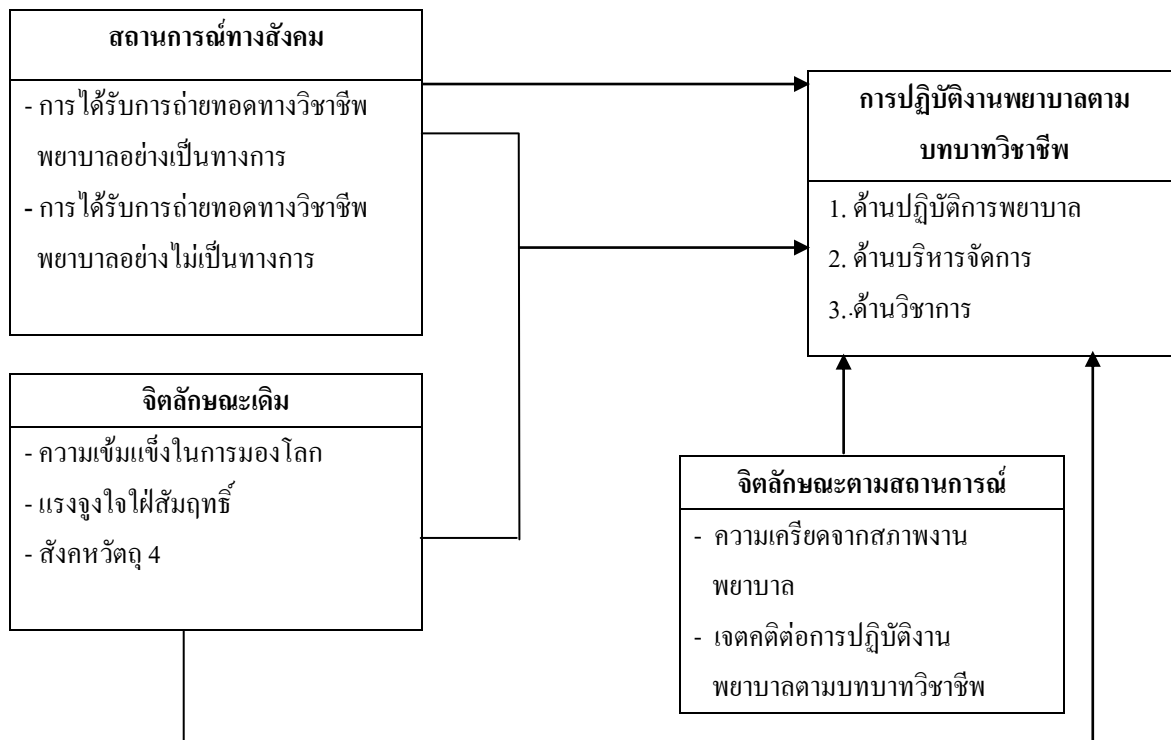
พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับจากทั้งประชาชน เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ดังนั้น กระบวนการถ่ายทอดทางวิชาชีพนั้นมีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการของการได้มาซึ่งความรู้และเทคนิคเฉพาะทาง ตลอดจนทักษะ ทักษะคติ และค่านิยมทางการอาชีพพยาบาล เพื่อให้ได้ผลิตผลสุดท้ายคือสมาชิกสามารถสวมบทบาทของพยาบาลวิชาชีพได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ลักษณะทางจิตและการถ่ายทอดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน พยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งเป็นสถานบริการสุขภาพในระดับตติยภูมิ เนื่องจาก พยาบาล เป็นกลุ่มบุคคลที่ ถูกคาดหวังสูงในความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทวิชาชีพจากผู้ป่วย ผู้มารับบริการ ผู้ร่วมงานและหัวหน้างาน การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์เชิงปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) ที่เน้นความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์เป็นหลักในการกำหนดตัวแปรเพื่อวิเคราะห์อธิบายและทำนายพฤติกรรมการทำงาน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ทางสังคมกับพฤติกรรมการทำงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่
2. เพื่อทำนายพฤติกรรมการทำงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ จากจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ทางสังคม
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ตัวแปรในกลุ่มสถณการณ์ทางสังคม ได้แก่ การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ และกลุ่มจิตลักษณะเดิม ได้แก่ ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ สังกหัตถ์ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ ส่วนตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถณการณ์ ได้แก่ ความเครียดจากสภาพงานพยาบาล มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานพยาบาล ตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ แต่เจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่

2. ตัวแปรในกลุ่มสถณการณ์ทางสังคม (การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ และการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ) กลุ่มจิตลักษณะเดิม (ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ สังกหัตถ์ 4) และกลุ่มจิตลักษณะตามสถณการณ์ (ความเครียดจากสภาพงานพยาบาล และเจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรม การปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ได้

3. พยาบาลจบใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเป็นทางการต่างกัน และมีจิตลักษณะเดิมต่างกัน จะมีพฤติกรรมการทำงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพแตกต่างกัน

4. พยาบาลจบใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างไม่เป็นทางการต่างกัน และมีจิตลักษณะเดิมต่างกัน จะมีพฤติกรรมการทำงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นกลุ่มเดียวกันกับประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาใหม่ในปีการศึกษา 2549 ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ระยะเวลาศึกษา 4 ปี ที่ปฏิบัติงานเป็นพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราชและโรงพยาบาลรามาธิบดี และปฏิบัติงานในช่วงเดือนเมษายน – ธันวาคม 2551 (ปฏิบัติงานครบ 1 ปีและไม่เกิน 2 ปี) รวมประชากรทั้งสิ้น 334 คน โดยแบ่งเป็นจำนวนประชากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศิริราชจำนวน 252 คน และจำนวนประชากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรามาธิบดีจำนวน 82 คน ภายหลังบรรณาธิการ แบบสอบถามพบว่า มีแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์จำนวน 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.20 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีจำนวน 274 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลศิริราชจำนวน 197 คนและโรงพยาบาลรามาธิบดีจำนวน 77 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามลักษณะชีวสังคม แบบสอบถามการทำงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ แบบสอบถามการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ แบบสอบถามการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ แบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามสังคหวัดดู 4 แบบสอบถามความเครียดจากสภาพงานพยาบาล และแบบสอบถามเจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การพรรณนาลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis)
2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Pearson product - moment correlation) สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

3. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise multiple regression analysis) สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two – way analysis of variance) สำหรับการทดสอบสมมติฐาน การวิจัยข้อที่ 3 และ 4

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม (การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ และการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ) ตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม (ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสังกหวัดดู 4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ ส่วนตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์นั้น เจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ แต่ความเครียดจากสภาพงานพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร แสดงว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 โดยตัวแปรการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ การได้รับการถ่ายทอดวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กันสูงกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ เป็นลำดับที่ 1 ($r = .61$), 2 ($r = .57$) และ 3 ($r = .43$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า กระบวนการถ่ายทอดทางลักษณะทางสังคมในการทำงาน ซึ่งเป็นกระบวนการในวัยผู้ใหญ่ มีการถ่ายทอดความรู้ระดับสูง โดยมุ่งไปที่การสอนบทบาทในทักษะเฉพาะ (Role-specific skill) มีการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ เอกลักษณะ และความยึดมั่นผูกพันตามบทบาทในอาชีพของตน เพื่อจูงใจให้บุคคลได้ดำเนินไปตามเป้าหมายของอาชีพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินธุ์สุข (2532) และนันทนา น้าฝน (2536) ที่พบว่า การได้รับการถ่ายทอดสังคมในการทำงานสามารถพัฒนาการทำงานพยาบาลทำให้เกิดความมั่นคง และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับวิชาชีพ นอกจากนี้ พยาบาลที่เพิ่งจบใหม่ซึ่งอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษาพยาบาลเป็นพยาบาลวิชาชีพ ต้องพยายามฝึกฝนงาน ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ในงานอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อความสำเร็จในการทำงานที่ยากและทำได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัย เช่น ยศวรรณ นิพัฒน์ศิริผล (2541) และ พนิดา ธนวัฒนากุล (2547) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงาน

2. การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ เป็นตัวแปรสำคัญลำดับแรกที่สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ รองลงมา คือการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยร่วมกัน

ทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ ได้ร้อยละ45 แสดงว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่2 เพียงบางส่วน อาจอธิบายได้ว่า พยาบาลจบใหม่เมื่อเข้าสู่บทบาทการทำงานเป็นพยาบาลวิชาชีพอย่างเต็มตัว ต้องปฏิบัติงานภายใต้ขอบเขตของบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพเช่นเดียวกับพยาบาลวิชาชีพทั่วไป ดังนั้น เพื่อประสบความสำเร็จในการทำงานซึ่งส่งผลถึงอนาคตของพยาบาลจบใหม่ การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นลักษณะการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานร่วมกับลักษณะจิตใจที่มุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ นั่นคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการอธิบายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและบริบทที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้

3. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการและจิตลักษณะเดิม (ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สังคหวัตถุ4) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร แสดงว่าผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 อาจอธิบายได้ว่า การได้รับถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเป็นทางการนั้น เป็นกระบวนการที่พยาบาลจบใหม่ได้เรียนรู้การแสดงพฤติกรรมตามตำแหน่งและบทบาทพยาบาลโดยการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลในรูปแบบที่เป็นทางการผ่านกิจกรรมการฝึกอบรม ติวงาน การปฐมนิเทศ การสัมมนา และการจัดประชุมวิชาการจากองค์การหรือหน่วยงานในโรงพยาบาล โดยรูปแบบดังกล่าวเป็นแนวทางของบทบาทที่ได้เคียงไม่ได้และไม่เป็นอิสระ (กนิษฐา ตันตพันธ์. 2541;อ้างอิงจาก Goslin.1973.) จะเห็นได้ว่าการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการนั้น มีขั้นตอนและหลักการชัดเจน แต่รูปแบบกระบวนการค่อนข้างกว้าง การสื่อสารระหว่างผู้ให้การอบรมกับพยาบาลจบใหม่ส่วนใหญ่ค่อนข้างเป็นทิศทางเดียวและไม่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างกัน อีกทั้งขึ้นอยู่กับหน่วยงานนั้นๆ จะจัดกิจกรรมการฝึกอบรมมากน้อยเพียงใดและพยาบาลจบใหม่ได้รับการส่งเสริมมากน้อยเพียงใด จึงไม่ต้องพึ่งพาคุณลักษณะทางจิตเฉพาะตัวของพยาบาลจบใหม่ และการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการนั้น เป็นตัวแปรแรกที่มีอิทธิพลในการทำนายและมีความสัมพันธ์กันสูงสุดกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ ซึ่งตัวแปรมีความเข้มแข็งพอ ทำให้ไม่จำเป็นต้องร่วมกับตัวแปรทางจิตลักษณะเดิมคือความเข้มแข็งในการมองโลก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสังคหวัตถุ 4 ในการส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่

4. พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการและจิตลักษณะเดิม (สังคหวัตถุ4) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ ผลที่ได้คือ

4.1 ในกลุ่มของพยาบาลจบใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการมาก ถ้าพยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู 4 สูง จะมีพฤติกรรมกรปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพมากกว่าพยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู 4 ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ในกลุ่มของพยาบาลจบใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการน้อย ถ้าพยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู 4 สูง จะมีพฤติกรรมกรปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพไม่แตกต่างกับ พยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู 4 ต่ำ

4.2 ในกลุ่มของพยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู 4 สูง ถ้าพยาบาลจบใหม่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการมาก จะมีพฤติกรรมกรปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพมากกว่าพยาบาลจบใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับในกลุ่มของพยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู 4 ต่ำ ถ้าพยาบาลจบใหม่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการมาก จะมีพฤติกรรมกรปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพมากกว่าพยาบาลจบใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4.3 ในกลุ่มของพยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู สูง และได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการมากจะมีพฤติกรรมกรปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพมากกว่าในกลุ่มของพยาบาลจบใหม่ที่มีสังคหวัดดู 4 ต่ำและได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

แต่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ และจิตลักษณะเดิม (ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร แสดงว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 เพียงบางส่วน

จากผลการวิจัยดังกล่าว อธิบายได้ว่า เมื่อพยาบาลจบใหม่ก้าวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลอย่างเต็มตัว แต่ยังคงขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพยาบาลและการสื่อสาร ผู้ร่วมงานที่เป็นผู้อาวุโสกว่า และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า เช่น หัวหน้าพยาบาล พยาบาลรุ่นพี่ บุคคลอื่นในทีมสุขภาพ จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะจากประสบการณ์ในสถานการณ์ต่างๆ โดยแสดงบทบาทของครูอย่างไม่เป็นทางการ (ศิขริน สูสุข. 2532:123-124) การช่วยเหลือและ การให้ คำแนะนำของหัวหน้าพยาบาลหรือพยาบาลผู้ร่วมงาน จะทำให้การพัฒนาบทบาทพยาบาลวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่เป็นไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น รวมทั้งเป็นต้นแบบที่สำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรมตามบทบาทของพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการจากการสังเกต จากการได้ยิน ได้ฟัง (กนิษฐา ตันฑพันธ์.2541 : 27) จะเห็นได้ว่าลักษณะงานพยาบาลต้องทำงานเป็นทีม มีการปฏิสัมพันธ์กันในการสอนงานหรือทำงานร่วมกันระหว่างผู้ร่วมงาน

ทั้งในวิชาชีพเดียวกันและต่างวิชาชีพ หากพยาบาลจบใหม่ที่ยึดหลักสังคหวัตถุ ในการปฏิบัติงาน จะเป็น ผู้ที่สามารถยึดเหนี่ยวผู้ร่วมงานไว้ได้ ทำให้เกิดความผูกพัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีการช่วยเหลือ แนะนำ สอนงานและแสดงความมีน้ำใจต่อกันอยู่เสมอ ทำให้ทำงานด้วยกันอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การได้มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันย่อมทำให้พยาบาลจบใหม่มีการรับรู้บทบาทการปฏิบัติงานพยาบาลได้ อย่างชัดเจนและถูกต้องส่งผลต่อพฤติกรรมตามการปฏิบัติงานตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการได้รับถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ล้วนเป็นตัวแปรสำคัญ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ ของ พยาบาลจบใหม่เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา โรงพยาบาล สถานที่ปฏิบัติงาน ควรตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการปฏิบัติงานของพยาบาลจบใหม่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยจัดเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง เน้นการจัดโปรแกรม กิจกรรมการฝึกอบรมภายในหน่วยงานเพิ่มเติมในช่วงแรกที่เริ่มเข้าปฏิบัติงาน และวางแผนการจัดอบรม เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดโปรแกรมการฝึกทักษะเฉพาะแต่ละบุคคลให้เหมาะสมกับบทบาท หน้าที่หรือแผนกที่ต้องปฏิบัติงาน รวมถึงหน่วยงานควรมีการส่งเสริมและกำหนดแนวทาง การพัฒนา ให้พยาบาลจบใหม่ได้มีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันกับบุคลากรในทีมสุขภาพและ พยาบาลผู้ร่วมงาน ได้แก่ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน ให้คำแนะนำ และสร้างความเข้าใจในองค์กรแก่พยาบาลจบใหม่เพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานอย่างมั่นใจ มีเจตคติที่ดีและมี กำลังใจมากยิ่งขึ้น

2. นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรทางจิตที่สำคัญในการทำนวย พฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ กล่าวคือ พยาบาลจบใหม่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูงย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานสูง ดังนั้น ควรมีการกระตุ้นและพัฒนาแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลจบใหม่ เช่น สร้างชุดฝึกอบรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานควบคู่ไปกับการ จัดกิจกรรมอบรม หรือการเสริมทักษะด้านอื่นๆ

3. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า สังคหวัตถุ เป็นคุณธรรมประจำใจในการส่งเสริมการปฏิบัติงาน พยาบาล ซึ่งมีลักษณะการทำงานเป็นทีม และเป็นตัวแปรทางจิตที่ช่วยให้การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล อย่างไม่เป็นทางการเป็นไปอย่างราบรื่น ส่งผลให้พฤติกรรมกรปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ ของพยาบาลจบใหม่มากขึ้น ดังนั้น ควรมีการปลูกฝังหรือพัฒนาพยาบาลจบใหม่ อาจเริ่มจากขณะเป็น นักศึกษาพยาบาล โดยการฝึกอบรม เสริมสร้างกิจกรรมเกี่ยวกับความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ การแบ่งปัน หรือ

การฝึกการแสดงออกทางวาจาและสัมพันธภาพ เมื่อเริ่มปฏิบัติงานจริงอาจมีการจัดอบรมนอกสถานที่ร่วมกับบุคลากรในทีมสุขภาพและพยาบาลผู้ร่วมงาน

4. นอกจากนี้ยังพบว่า เจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ ความเครียดจากสภาพงานพยาบาลและความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานควรมุ่งส่งเสริมและพัฒนาเจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เชิงประเมินค่า ด้านความรู้ลึก และด้านมุ่งกระทำ รวมถึงจัดกิจกรรมเพื่อลดความตึงเครียดในการทำงาน ให้แก่พยาบาลจบใหม่ เช่น กิจกรรมกีฬา การนั่งสมาธิ และฝึกความเข้มแข็งในการมองโลกตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาให้ลึกกลงไปในรายละเอียดแต่ละตัวแปรที่สำคัญ เช่น การพัฒนาชุดฝึกอบรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสร้างเทคนิคเกี่ยวกับการถ่ายทอดวิชาชีพในรูปแบบต่างๆ เช่น การสอนงานแบบพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกับฝึกพัฒนาสังเกตพฤติกรรม4 เพื่อทำการวิจัยเชิงทดลองหรือวิจัยเชิงประเมินผลต่อไป

2. ควรมีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างพยาบาลจบใหม่ในสังกัดอื่นๆ เช่น โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ในกำกับของรัฐเขตปริมณฑลและภูมิภาคอื่น รวมถึงพยาบาลจบใหม่ในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุขหรือเอกชน เนื่องจากความแตกต่างกันของสถานศึกษา สภาพแวดล้อม สถานที่ปฏิบัติงาน เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาในแต่ละบริบท โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น การวิเคราะห์ทั้งที่เป็นภาพรวมทั้งหมดและวิเคราะห์แต่ละกลุ่มย่อยร่วมด้วย

3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการขยายการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่เป็นตัวแปรที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ แต่ไม่ได้ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน หรือตัวแปรสถานการณ์อื่นๆ เช่น ประสบการณ์จากสถานศึกษา เพื่อให้การศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ มีความชัดเจนและสามารถนำไปพัฒนาพยาบาลจบใหม่ได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ตัณฑพันธ์. (2541). ลักษณะทางจิตและสังคมและลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพฤติกรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิกา ศิลปพรหมมาศ. (2547). ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และสถานการณ์ทางสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลจิตเวชที่มีจริยธรรม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วนินทานนท์. (2535). เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม(สค.331). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นันทนา น้ำฝน. (2536). องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา ธนวัฒน์กุล. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบริการอย่างมีความรับผิดชอบของพนักงานช่างในกลุ่มบริษัทไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด(มหาชน). วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต). (2543 ก). ธรรมะกับการทำงาน. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- ยศวรณ นิพัฒน์ศิริผล. (2541). ปัจจัยด้านบุคคลและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยหนักในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี้ นามจันทรา; และสมจิต หนูเจริญกุล. (2543, มีนาคม). ความเข้มแข็งในการมองโลกการวิเคราะห์แนวคิดทางทฤษฎีและทบทวนการวิจัย. วารสารวิจัยทางการพยาบาล. 4(3): 293–312.
- ศิขริน สู่สุข. (2532). กระบวนการขัดเกลาเข้าสู่วิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ สม.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิต หนูเจริญกุล. (2542, มกราคม–เมษายน). การปฏิบัติการขั้นสูงคืออะไร. ราชบัณฑิตยสถานสาร. 5 (1) : 1-7.

สุพัตรา ธรรมวงษ์. (2544). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการพลีชีพนุชชนในงานผู้ป่วยใน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อังศินันท์ อินทรกำแหง; และคนอื่นๆ.(2550,กันยายน). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตชีวิตของสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชน. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 3(1):15-29.

Barry, P.D. (2002). *Mental Health and Mental Illness*. 7th ed. Philadelphia : lippincott.